ג) [ל"ל ורומן], ד) [עיי מוס: סוכה ה: ד"ה בשליש ובמו' יומא נב. ד"ה ועשרים מבואר

ביותר].

תורה אור השלם

1 מַשִּׁיב דְּבֶר בְּטֶרֶם יִשְׁמְעאַוַלֵת הִיא לוֹ וּבְלְמַה:

משירייייע 2 וְהַבָּיִת אֲשֶׁר בְּנֶה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמה לַיְיִ שִׁשִּׁים אַמְּה אָרְבּוֹ וְעָשְׁרִים רְחְבּוֹ

אַמָּה אֶרֶךְ וְעֶשְׂרִים אַמְּה רֹחַב וְעֶשְׂרִים אַמְּה קּוֹמְתוּ וַיְצַפָּהוּ זָהָב סְגוּר וַיְצַף

מובח ארז: מלכים או כ

הגהות הב"ח

(ה) במשנה המוכר מקום

לחבירו לעשות לו בית

חחנות

לבנו

אלמוות לרחו וכו החהדו

מאי טרקלין. נ״ב עיין בערוך ערך טרקלין: (ג) רשב״ם

ל"ה רומו וכו׳ שהוא ארכו שש על רוחב ד׳ רומו ה׳:

מלכים או ב ז ולחוי הדריר עשריח

ושלשים אמה קומתו:

צח:

א מיי פי״ז מכירה הל״ו סמג לאוין ד״מ סי׳ רל םב א מיי׳ פי״ז מהל׳ מכירה הניין סמג נחוין קמ טוש"ע ח"מ סיי רל סעיף י: סג ב ג ד ה ו מיי שם פכ"א הלכה ה סמג עשין פב טוש"ע ח"מ ס" ריד סעיף יג: חד ז ח מיי פכ"א מהלי אימורי ציאה הלכה טו בי קחשיב משפת כרובים ולמעלה.

סמג לאוין קנו: ם ה טי מיי פכ"ל מהלי ט י מייה פל ט מטל מכירה הל"ה סמג עשין צוש"ע ח"מ סי' ריד סעיף יג:

רבינו גרשום

בלא חומץ ואם התנה לו למכור יין ישן צריך שיהא . ותנא ושצריך לעמוד ומתיישן . מאשתקד וד ומתיישן החג: פּים' או בית ארמלות לבתו. שאם נתאלמנה כתו וחזרה לבית אריה ורצה האר לרווח לה אביה זו צה האב לבנות לה בית לכד: ליתני בית חתנות לכנו ולכתו ולמה לי למיתני בית ארמלות: דלא דרכיה דחתנא למידר בבית חמוה. דכיון שלבו גס בחמותו אתי לקלקול. אבל מהשתא אתי לקלקול. אבל מחשות כשנתארמלה שבה אל בית אביה מכלל דעד האידנא לא הוות קיימא להתם: ר' לא הוות קיימא להתם: ר'
ישמעאל אומר רפת בקר
היא זאת. הואיל דקטנה
היא כל כך: והרוצה לעשות
וכו' רפת בקר דמתני'
מאן קתני לה. ר' ישמעאל ע: איכא דאמר ר' עקיבא קתני לה והכי קתני. בקרבא קונד לחוחה קונד. במתני' בונה ד' אמות על שש דברי ר' עקיבא שהרוצה לעשות רפת בקר וכו׳. שפעמים שאדם עושה וכר. שפעמים שאדם עושה דירתו קטנה כרפת בקר: מאי טרקלין קובתא בי וורדי. כעין שפורסין אהלים ועגול הוא למעלה כקובה ומוקף הוא מכל דפניו .. ופורסין שושנים לשם כדי ופורסין שושנים לשם כדי שיהא ריחם נודף ושוכבין בתוכן שרים: תרבץ אפדני. גינת ביתן שאחורי אפדנם: טרקלין '' על י'. מאורך ומרוחב: רומו כחצי ארכו. אלו ה' אמות וכחצי רחבו. אלו הי אמות זוכות? ידובו. ה' אמות אחרות דהיינו י' אמות בקומתו: ראיה לדבר -שב"ג אומר כבנין ההיכל. שהבית שבנה שלמה לה׳ ששים אמה ארכו ועשרים יחבו ושלשים אמה קומתו צא מהן עשרים אמה של מ' אמות מאורך הבית והיינו ההיכל שהיה מ' אמה ארכו ועשרים רחבו. הרי כאן ל' אמות וכן הוא קומתו של היכל: ואיכא . דאמר מיפלג פליג ואחמוהי . של בית שמחזיקין התקרה של בית שמחזיקין התקרה ומשימין אותן ברוחב הבית: ומקשינן הואיל שקורות ברחביהן עומדין ליתני כרחבו: איבעית אימא. אי קתני כרחבו של בית שיעורי׳ זוטר טפי משום דכל ביתא מעילאי רווח לפי כי ביסוד הבית הכותל כשהוא עולה והבנין . רווח מאליו ולפיכך צריך . לומר רומו כקורותיו שיהא

רבי ישמעאל אומר רפת בקר היא כו'. נראה דכי היכי דהכא גבי תנאי בנין אין חשוב בית אא״כ יש לו שש על שמונה ה"נ לענין חלוקת אחים או שותפין דהא דאמרת אי איכא ד' אמות לוה וד׳ אמות לוה חולקין מוקמינן בפ"ק דסוכה (דף ג: ע"ש וכן הרי הוא באחריותו של מוכר: בותגר' לעשום לו בים חסנום לעיליא.) בחלר המתחלקת לפי פתחיה א:

תאנא "ומיישן והולך עד החג: בותני" בהמוכר בפירוש מקרא פרש"י דתקרה דעליית היכל היתה גבוהה משל קדשי הקדשים עשר אמות די בולא עיין כאן:

זו יהרוצה לעשות רפת בקר בונה ד' אמות על שש בית קמן שש על ח' יגדול ה' על עשר ימרקלין ז' על ז' יירומו כחצי ארכו וכחצי רחבו ראיה לדבר רבן שמעון בן גמליאל אומר כבנין ההיכל: גמ' למה לי למיתנא בית חתנות לבנו ובית אלמנות לבתו ליתני בית חתנות לבנו ולבתו ובית אלמנות לבנו ולבתו מלתא אגב אורחיה קמ"ל ידלא דרכא החתנא למידר בי חמוה כדכתיב בספר בן סירא הכל שקלתי בכף מאזנים ולא מצאתי קל מסובין וקל מסובין החתן הדר בבית חמיו וקל מחתן אורח מכנים אורח וקל מאורח משיב דבר במרם ישמע שנאמר ומשיב דבר במרם ישמע אולת היא לו וכלמה: ר' ישמעאל אומר רפת בקר היא זו הרוצה לעשות כו': רפת בקר מאן קתני לה איכא דאמר ר"ע קתני לה ואיכא דאמר ר"ע קתני לה איכא דאמר ר"ע קתני לה וה"ק אע"פ שרפת בקר היא פעמים שאדם עושה דירתו כרפת בקר ואיכא דאמר ר' ישמעאל קתני לה וה"ק שהרוצה לעשות רפת בקר עושה ארבע אמות על שש: מרקלין י' על י': מאי מרקלין ® קובתא בי וורדי תאני "וקנתיר שתים עשרה על י"ב מאי קנתיר תרבץ אפרני: רומו כחצי ארכו וכחצי רחבו ראיה לדבר רשב"ג אומר כבנין ההיכל: ראיה לדבר מאן קתני לה איכא דאמר רשב"ג קתני לה והכי קאמר ראיה לדבר מנין אמר רשב"ג הכל כבנין הִיכל וִאיכא דאמר ת"ק קתני לה ורשב"ג אתמוהי קא מתמה והכי קאמר ליה [לת"ק] ראיה מנין מבנין היכל אטו כולי עלמא כבנין היכל עבדי תניא אחרים אומרים רומו כקורותיו ולימא רומו כרחבו איבעית אימא יביתא מעילאי רווח ואיבעית אימא משום דאיכא בי כווי רבי חנינא נפק לקרייתא רמו ליה קראי אהדדי כתיב יוהבית אשר בנה המלך שלמה לה' ששים אמה ארכו ועשרים רחבו ושלשים אמה קומתו וכתיב יולפני הדביר עשרים אמה אורך ועשרים אמה רחב ועשרים אמה קומתו אמר להו כי קא חשיב משפת כרובים ולמעלה מאי קמ"ל

לבנו. כדמפרש לקמיה בית חתנות לבנו שלקח אשה ודרך האב לעשות לבנו יציע קטן סמוך לביתו שאין מקום לחבירו י וכן המקבל מקום מחבירו דרך החתן לדור אצל חמיו משום לעשות לו בית חתנות לבנו ובית אלמנות חשל חמותו כדמפרש בגמרא והלכך לבתו בונה ארבע אמות על שש דברי ר' עקיבא רבי ישמעאל אומר רפת בקר היא

סנא. היכא דא"ל מיושן לריך שיהא של ג' שנים שלימות ושיתקיים

ויתיישן עד גמר שנה שלישית זו דהיינו עד החג עד הבליר שזו היא

תורת מיושן להתקיים שלש שנים שלימות ואם יחמין קודם החג

נקט בית חתנות לבנו. אבל אין רגיל לעשות בית ארמלות לבנו שהרי עד עתה לא היה דר אצל חמיו אלא אצל אביו משום חמותו: בים ארמלום לבתו. שמת בעלה וחוזרת אל בית אביה כבנעוריה שעד עכשיו כשהיתה נשוחה לא היתה דרה אצל האב משום בעלה חתנו שהחתן אינו דר אצל חמיו והלכך נקט בית ארמלות לבתו ולא בית חתנות לבתו והכי מפרשינן בגמרא: רפת בקר היא זו. ולריך לעשות בית גדול יותר ומיהו לא חשש לפרש שיעורו: והרולה לעשות כו'. בגמרה מפרש מי קאמר לה או ר' ישמעאל או ר׳ עהיבה: בית הטו שש על שמונה. הרוצה לבנות בית קטן לחבירו לכל הפחות וכגון דאמר ליה עשה לי בית סתמא ויד הבונה על העליונה לעשות לו פחות שבבתים הואיל ולא פירש

הדין למוכר מקום לחבירו לעשות לו

בית דלריך ליתן לו קרקע שש על

שמונה: גדול שמונה על עשר. וכגון

מוסף רש"י כבגין ההיכל. שהיה ארכו ארבעים ורוחפו עשרים וגבהו שלשים (לעיל ז.). לקרייתא. לכפרים לראות בתבואות כמה יעשהו קטן לכל הפחות ו' על ח' דכיון דלא אמר ליה בית חתנות (פסחים ג:). אלא בית סתמא לעלמו קבעי לה ולריך להיות גדול מבית חתנות. והוא

מוסף תוספות

א. אמנס בשיטמ״ק בשם תוס' הרא"ש כתב: להביא ראיה מ אדם שיש בשותפות עם חבירו ניחא ליה בבית קטן של ארבע על ארבע מביו בשותפות עם ב. דהא דאמר ישלשים אמה קומתו היינו כל הבית עד הגג והא ב. חברו עו הגג הא רכתיב ועשרים אמה קומתו היינו עד עליית בית . קדשי הקדשים. תוס' יומא

רבינו גרשום (המשר)

מטה לפי כי הבנין מתקצר מלמטה: ואיבעית אימא. אותו שנכנס מן הקורה בכתלים מיכן ומיכן וכי האי שיעור צריך *ע* גבהות רומו דאי גבהות רומו דאי קתני כרחבו הוי משמע בלא עובי הכתלים: ול' אמה קומתו . וכתוב אחר אומר מן הדביר עשרים אמה קומתו. דאי עשוים אמה קומות. זאר הוה הבנין גרוע כלום מן אורך ורוחב מן הקומה נמי הוה נגרע. משפת כרובים שהיו פורשים כרובים בדביר קא חשיב דמשפת גופייהו ולמעלה לא הוי

שפירש לו עשה לי בית גדול: טרקלין. למושב שרים עשוי ולא לתשמיש הלכך <u>ж</u>п מרובע בעינן: רומו כחלי ארכו כו'. אכולהו קאי והיינו בית חתנות שהוא ארכו 🗅 ד' על ו' רומו ה' דהיינו חלי ארכו וחלי רחבו בבית קטן שבע ותשע בבית גדול ועשר בטרקלין: **כבנין ההיכל.** ההיכל על פני הדביר היה ארכו מ' ורחבו עשרים ורומו שלשים דהיינו חלי ארכו וחלי רחבו: גבו' הכי גרסינן לי**חני ביח הסנום לבנו ולבסו ובים ארמלום לבנו ולבסו מילסא אגב אורחיה קמ"ל.** מדלא תנא בית ארמלות לבנו ולא תנא נמי בית חתנות לבתו משניהן יש ללמד דלאו דרכא דחתנא כו' וכבר פרישית לה במתניחין: בי **חמוה**. כדאמרי' בפסחים (דף קיג.) הוי זהיר באשתך מחתנה הראשון אמרי לה משום חשד ואמרי לה משום ממון ואיתא להא ואיתא להא. ומיהו הוא הדין לכל החתנים אלא שמן הראשון לריך ליזהר חמיו יותר: קל מסובין. לאו דוקא אלא דבר גרוע ולהכי נקט סובין ולא נולה דפסולת הוא: אורה מכנים אורה. דיו אם מהנה לו בעל הבית: הרולה לעשוח רפח נקר כו' מאן קחני לה: שהרוצה לעשות כו'. ופירוש לדבריו הוא אומר דקאמר רפת בקר היא זו שהרי הרוצה לעשות כו' אבל לר' עקיבא רפת בקר אינו גדול כל כך ובתרתי פליגי ר' ישמעאל ורבי עקיבא פליגי בבית חתנות ופליגי ברפת בקר ושיעוריה דר' עקיבא מפורש בבית חתנות ולה ברפת בקר ודרבי ישמעאל מפורש ברפת בקר ולה בבית חתנות: היכה דחמרי רבי עקיבה החמר ליה והכי החמר ליה. לרבי ישמעאל דקאמרת רפת בקר היא זו אין הכי נמי דודאי בית חתנות ורפת בקר שיעורן שוה דאע"פ שהרולה לעשות רפת בקר עושה ד' על ו' פעמים שאדם עושה דירתו בבית חתנות ארבע אמות על ו' כרפת בקר: **קובהא.** כעין קובה של זונות. ונראה לי שעשוי חלונות כעין קובה: בי וורדי. נותנין שם וורדין לנוי להסתכל בהן: **קנתר**. אם התנה לעשות לחבירו קנתר: **תרבץ אפדני**. חצר גדול שעושין שרים בצד אפדני שלהם. ועל שם שמרביצין אותו תמיד במים להשכיב האבק קרי ליה תרבץ: **ראיה לדבר מאן קסני לה**. דאילו הוה תני במתניתין רשב"ג אומר ראיה לדבר כבנין היכל הוה פשיטא דרשב"ג קתני לה אבל השתא דמיתני מקמי מילתיה דרשב"ג הלכך מספקא לן אי רשב"יג קאמר לה הואיל ומסיים אותו הדבור או תנא קמא קאמר לה לההוא חצי דבור ואתא רבן שמעון בן ירשב ג הפכן מספקתו כן הי רשב ג קחות כם החיביל: איכא דאמר רבן שמעון בן גמליאל קחני לה והכי קאמר ראיה לדבר מנין. גמליאל לאיפלוגי מדקאמר כבנין היכל ולא קאמר מבנין ההיכל: איכא דאמר רבן שמעון בן גמליאל קחני לה והכי קאמר ראיה לדבר מנין. פירש רשב"ג הכל כבנין ההיכל: חנא קמא קמני לה. והכי קאמר מנא וראיה יש לדבר וקפך רשב"ג והפסיק את דבריו ואתמוהי קמחמה כבנין ההיכל אחה רוצה לעשות שאר בנינין בתמיה אין לך להשוותן יחד דכיון דבהיכל רומו כחצי ארכו וכחצי רחבו בשאר בנינין דלא חשיבי אין לריך להגביה כל כך: **רמלא קורוחיו**. כאורך קורותיו שהן נתונין ברחבו של בית: הכי גרסינן **ולימא רומו כרחבו**. דהיינו הך: **מעילהי רווח.** שבתיהם של חומות אבנים היו והחומה מלמטה היא רחבה והולכת ומתקלרת החומה למעלה כדי שיתקיים הרבה: בי כווי. החלונות מקום כניסת הקורות בתוך החומה: רמו ליה. בני העיירות קראי אהדדי: כחיב ששים אמה ארכו. מן המורח למערב מפתח ההיכל עד כותל מערבי של בית קדשי הקדשים דהיינו ארבעים אמה דאורך היכל ועשרים אמה דבית קדשי הקדשים ושלשים אמה קומתו נמצא שגם בית קדשי הקדשים רומו שלשים אמה: **וכחיב.** בפסוק אחר ועשרים אמה קומתו דכתיב ולפני הדביר עשרים כלומר לפנים ממחילת בית קדשי הקדשים והיא אמה טרקסין שקרויה דביר עשרים אמה אורך מן המזרח למערב ועשרים אמה רוחב מלפון לדרום ועשרים אמה קומתו: כי קחשיב. עשרים דקומת בית קדשי הקדשים משפח כרובים ולמעלה קחשיב שהכרובים של שלמה שנים היו עומדין על הקרקע אחד מימין הארון אלל כוחל מערבי ואחד משמאלו שורומו עשר כדכתיב בהדיא במלכים [מ"א ון וכנפיהן פרושות מקיר לקיר כנף האחת נוגע בקיר לפונה וכנף חבירו נוגע בקיר דרומי נמלא מראשי הכרובים ולמעלה עשרים אמה עד הגג ואותן של משה על גבי הכפורת היו: **ומאי קא משמע לן**. למה לי דקחשיב קרא כי האי גוונא משפת כרובים ולמעלה לימא שלשים אמה קומתו: